

جغرافیا و روابط انسانی، تابستان ۱۴۰۵، دوره ۹ شماره ۲، صص ۱۶۱-۱۴۶

جایگاه امنیت در توسعه صنعت گردشگری سیستان و بلوچستان

لیلا جلال‌آبادی^۱، زهرا براتی ده سرخی^{۲*}

۱- استادیار، دانشگاه مجتمع آموزش عالی بم، گروه هتلداری و گردشگری، بم، ایران،

۲- دانشجو کارشناسی ارشد برنامه ریزی مقصد، دانشگاه اصفهان، جغرافیا و برنامه ریزی، اصفهان،

ایران، Zahra.barati450@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۱۵

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۳/۰۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۱۶

چکیده

امنیت و گردشگری دو مقوله جدایی‌ناپذیر و مرتبط هستند. به بیان دیگر با هم رابطه مستقیم دارند؛ یعنی هرچه امنیت ارتقا یابد گردشگری نیز توسعه پیدا می‌کند؛ بنابراین هدف این پژوهش، تحلیل وضعیت امنیت در فرآیند جذب و توسعه گردشگری و ارائه راهکارهای مؤثر برای رفع موانع بر اساس چرخه مدیریت بحران (قبل، حین و بعد از بحران) که از روش توصیفی-تحلیلی و پیمایشی بهره‌گیری شد. داده‌ها از طریق پرسش‌نامه‌های بسته، که دارای چهار شاخص اصلی (اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، محیط زیستی) جمع‌آوری شدند و جامعه آماری شامل ۱۵ خبرنگار در این حوزه می‌باشد. تحلیل محتوا، روش دلفی و نرم‌افزار SPSS برای تحلیل داده‌ها مورد استفاده قرار گرفت و نتایج نشان داد که تهدیدات و ناامنی‌ها عمدتاً ناشی از جنگ‌ها و نزاع‌های مرزی و داخلی (با میانگین ۴,۶)، و سیل (با میانگین ۴,۲) است، که در شاخص‌های سیاسی و محیط‌زیستی جای گرفته‌اند. مهم‌ترین شاخص‌های مثبت در ارتقای امنیت، شامل پایبندی به آیین‌ها و مراسم‌ها (میانگین ۴) و وحدت ملی بر پایه آگاهی از وقایع تاریخی منطقه (میانگین ۳,۸) بودند. این شاخص‌ها به طور معناداری در سطح اطمینان بالاتر از ۰,۰۵ قرار دارند. نتایج نشان می‌دهد که ضعف امکانات رفاهی، نقش عمده‌ای در ایجاد ناامنی‌های بیشتر دارد. در نهایت، بر اساس یافته‌ها، راهکارهای متناسب با پتانسیل‌ها و قابلیت‌های موجود جهت ارتقای امنیت و توسعه گردشگری ارائه شده است.

کلیدواژه: توسعه گردشگری، رابطه امنیت و گردشگری، مدیریت بحران، سیستان و بلوچستان

مقدمه

صنعت گردشگری یکی از صنایع پررونق و پیشرو در سطح جهان است که در عصر حاضر عامل رونق و توسعه ابعاد اجتماعی، اقتصادی، محیط زیستی و سیاسی به شمار می‌رود و یکی از پیشران‌های توسعه اقتصادی به‌عنوان صادرات نامرئی در جهان مطرح است (سلیمی سبحان و همکاران، ۱۴۰۰ و نان و کاناتو، ۲۰۲۱) علاوه بر تجارت نامرئی به‌عنوان صنعت سبز و بدون آلاینده نیز شناخته می‌شود (طاهری و همکاران، ۱۴۰۰)؛ ایران از نظر جاذبه‌های طبیعی و تاریخی به ترتیب در رتبه پنجم و دهم قرار دارد که نشان‌دهنده پتانسیل‌ها و قابلیت‌های این پهنه باشکوه است؛ اما متأسفانه باین وجود ایران به دلیل برخی موانع همچون ناامنی‌ها، تبلیغات رسانه‌ای منفی، نبود زیرساخت، موقعیت جغرافیایی استراتژیک و... باعث شده است تا در جایگاه مناسب قرار نگیرد (فاطمی نسب و منتظری، ۱۳۹۹) زیرا یک جامعه از ابعاد مختلفی از جمله: بعد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و محیط‌زیست تشکیل شده است با توجه با اینکه صنعت گردشگری با تمامی این ابعاد در ارتباط است و با هماهنگی این ابعاد تأثیرات مثبت این صنعت وسیع را مشاهده خواهیم کرد پس برای رسیدن به توسعه در این صنعت باید ثبات و امنیت را در تمامی ابعاد ایجاد کنیم (طاهری و همکاران، ۱۴۰۰) (فاطمی نسب و منتظری، ۱۳۹۹) با این اوصاف امنیت در قالب‌های گوناگونی همچون ثبات، اعتماد و اطمینان مطرح است که تمامی این الفاظ شرط اصلی و اساسی جذب گردشگر برای منطقه محسوب می‌شود (سلیمی سبحان و همکاران، ۱۴۰۰) پس می‌توان گفت زیربنایی‌ترین اصل در توسعه گردشگری وجود امنیت و آرامش در منطقه می‌باشد (فاطمی نسب و منتظری، ۱۳۹۹) زیرا با تمامی ابعاد جامعه در ارتباط است (طاهری و همکاران، ۱۴۰۰) همچنین امنیت برخلاف گذشته از ابعاد گوناگونی برخوردار است در گذشته تهدیدات از گستردگی زیادی برخوردار نبود و متناسب با جامعه تهدید و ناامنی نیز گسترش پیدا می‌کند و می‌توان گفت ناامنی عنصری است که از ابتدا همراه با انسان بوده و انسان برای حفظ امنیت تلاش می‌کرده است (فاطمی نسب و منتظری، ۱۳۹۹) به‌طوری که منظور از امنیت تنها حفظ جان آنان نیست؛ بلکه به معنای امنیت اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، روانی، بهداشتی و محیطی است (طاهری و همکاران، ۱۴۰۰) (صادقی و صائب، ۱۳۹۹) همان‌طور که بیان شد امنیت در یک منطقه برای توسعه گردشگری نقش اصلی را ایفا می‌کند به‌طوری که می‌توان گفت مهم‌ترین مسئله‌ای است که یک گردشگر برای انتخاب یک مقصد در کنار عوامل دیگر در وهله اول به امنیت آن منطقه توجه می‌کند پس می‌توان گفت امنیت عامل تعیین‌کننده برای میزان تقاضای گردشگران است (مهرنوش و همکاران، ۱۳۹۷) (نان و کاناتو، ۲۰۲۱) بنابراین هرچه در یک مکانی تعداد گردشگران بیشتر باشد؛ یعنی آن مکان از امنیت بالاتری برخوردار است؛ اما اگر مکانی گردشگری نداشته باشد به معنای این نیست که آن مکان ناامن است و ممکن است به دلایل مختلفی گردشگران در آن مکان حضور نداشته باشند (سلیمی سبحان و همکاران، ۱۴۰۰) همین امر باعث سرمایه‌گذاری‌های انبوه جوامع در حیطه تأمین امنیت در راستای توسعه گردشگری و جذب گردشگران باشد (نان و کاناتو، ۲۰۲۱) که در نتیجه باعث بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی، سیاسی فرهنگی و توسعه زیرساخت‌ها و همچنین جذب سرمایه‌گذار بیشتر در منطقه می‌شود؛ اما باین حال همین نعمت اگر با عدم مدیریت و برنامه‌ریزی همراه شود خود برای محیط پیرامون به یک تهدید تبدیل خواهد شد (ژنگ و همکاران، ۲۰۲۲) و در صورت عدم امنیت یا احساس کوچک‌ترین ناامنی؛ این صنعت حساس و پیچیده ضرر و زیان بسیاری به خود خواهد دید (طاهری و همکاران، ۱۴۰۰) پس برای جلوگیری از ایجاد ناامنی و از بین بردن

انواع تهدیدات و خطرات احتمالی باید ابتدا شناخت کامل و جامعی از آن داشت و در نهایت متناسب با نوع تهدید و موقعیت مکانی و ویژگی‌های مکانی برنامه‌ریزی و مدیریت داشت (رضایی و مرادی رمقانی، ۱۴۰۱) در این راستا برای بیان اهمیت این موضوع به بررسی منطقه سیستان و بلوچستان ایران می‌پردازیم، این منطقه با تمام جاذبه‌های تاریخی-طبیعی بکر و دیدنی به دلیل موقعیت جغرافیایی خاص خود در بخش جنوب شرقی ایران و هم‌جواری با کشورهای افغانستان و پاکستان، همواره با مسائل امنیتی و محدودیت مواجه بوده است (فرزانه، ۱۴۰۰؛ ص ۱) به‌طوری که اگر این منطقه از امنیت کافی برخوردار بود افراد با کسب اطلاعات در مورد منطقه و شرایط سفر اقدام به سفر خواهند کرد و در نتیجه باعث جذب سرمایه، حفظ هویت اجتماعی، محافظت از منابع طبیعی و توسعه منطقه می‌شود پس با این اوصاف باید شناخت کاملی از امنیت داشت و مانع از تشدید حساسیت‌های صنعت سودآور گردشگری شد.

هدف از این پژوهش بررسی امنیت در زمینه جذب و توسعه گردشگری منطقه سیستان و بلوچستان و ارائه راهکارهای برای رفع موانع باتوجه به چرخه مدیریت بحران (قبل، حین و بعد از بحران) است. در راستای هدف بیان شده سؤال‌های تحقیق در ذیل مطرح می‌شود:

- ۴- ۱- چه بحران‌های در منطقه موجب اختلال در امنیت می‌شود؟
- ۵- ۲- چه راهکارهای باتوجه به چرخه مدیریت بحران (قبل، حین و بعد از بحران) را پیشنهاد می‌دهید؟

پیشینه تحقیق

طاهری و همکاران (۱۴۰۰)، به بررسی نقش احساس امنیت در تجدید صنعت گردشگری ورزشی با استفاده از رویکرد فرهنگ بنیاد پرداختند. نتایج نشان داد، امنیت در تمامی مراحل از جمله قبل - بعد و حین فعالیت ورزشی بسیار اهمیت دارد. سلیمی سبحان و همکاران (۱۴۰۰)، به بررسی تأثیر اعتماد اجتماعی و امنیت فضاهای شهری در توسعه گردشگری شهر گرگان پرداختند. نتایج نشان داد که اعتماد و امنیت با یکدیگر رابطه معناداری دارند و امنیت تأثیر بیشتری نسبت به اعتماد اجتماعی دارد. اسکندری شهرکی و همکاران (۱۴۰۰)، به بررسی میزان تأثیر گردشگری پایدار بر امنیت غذایی خانوارهای روستایی در شهرستان اردل پرداختند. نتایج نشان داد رابطه معناداری بین امنیت غذایی و توسعه که بیشترین تأثیر را بر مؤلفه اقتصاد دارد وجود دارد که با برنامه‌ریزی و کارآفرینی می‌توان اثر این مؤلفه را کاهش داد. فاطمی نسب و منتظری (۱۳۹۹)، در پژوهشی به شناسایی تهدیدات امنیتی کویر استان اصفهان در حوزه گردشگری در منطقه ناین، نطنز، خور و بیابانک، و آران و بیدگل با پرداختن نتایج نشان داد که ۳۵ شاخص ناامنی مشخص و مهمترین و تاثیرگذارترین آنها را شناسایی کرد. مهرنوش و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی به مدل‌سازی روابط سرمایه اجتماعی، امنیت و توسعه گردشگری خارجی در شهر مشهد پرداختند. نشان داد که اعتماد، مسئولیت‌پذیری، هنجارها، مشارکت و همیاری به‌صورت معناداری بر امنیت در توسعه گردشگری تأثیرگذار هستند. ژنگ و همکاران (۲۰۲۲)، در پژوهشی به بررسی امنیت محیط زیستی و بوم‌شناختی گردشگری و تجزیه تحلیل ویژگی‌های مکانی زمانی در بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ پرداختند و در نهایت نتایج نشان داد به تدریج منطقه مورد مطالعه از نظر شاخص‌های امنیتی بهبود یافته است و باعث مطرح شدن جاذبه‌های اطراف، توسعه اقتصادی، حفاظت محیطی و مشارکت عموم گشته است. نان و کاناتو (۲۰۲۱)، به بررسی نقش سیستم مدیریت گردشگری مبتنی بر امنیت

اطلاعات در توسعه هوشمند منابع گردشگری باهدف بهبود ارزش عملی سیستم از طریق کارکردهای هوشمندسازی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که ۸۰ درصد گردشگران به کشورهای که اطلاعات درست و بروزی از آنان در دسترس است سفر می‌کنند؛ زیرا احساس امنیت بیشتری دارند.

ادبیات پژوهش

رابطه امنیت و گردشگری

صنعت خدماتی گردشگری از سال ۱۸۱۱ به شکل امروزی (فرزین، ۱۳۸۳) بامعنا و مفهوم مختلف شکل گرفت به‌طوری که از لحاظ واژه‌شناسی از کلمه **Tourism** که از لغت فرانسوی **Tour** گرفته شده است به معنای چرخش، طی کردن، سیرکردن، جهانگردی، تفریح، ایرانگردی و سیاحت و... (لوفان و گندم‌کار، ۱۳۹۸) و یا در مفهوم دیگر گردشگری و گردشگر فردیست که از کشوری یا محل معمول زندگی خود برای انجام اهدافی همانند تفریحی، درمانی، تجاری، صلۀ ارحام خارج شده است (طهماسب پور و همکاران، ۱۴۰۰) و همچنین از نظر سازمان جهانی گردشگری (UNWTO)^۱ گردشگران به دودسته تقسیم‌بندی می‌شوند: دسته‌ی اول گردشگران و دسته‌ی دوم بازدیدکنندگان (حسن پور و داغستانی، ۱۳۹۸) با این حال زمانی مسافرت و گردشگری معنا پیدا می‌کند که جابه‌جایی توسط انسان صورت گیرد که این جابه‌جایی با احساس امنیت و داشتن اطلاعات مفید و واقعی از مقصد همراه است؛ بنابراین میتوان گفت امنیت به عنوان مهمترین و زیربنایی ترین اصل در تدوین استراتژی توسعه گردشگری در جهان به شمار می‌آید بطوری که میان گردشگری، ثبات، توسعه و امنیت رابطه‌ای مستقیم وجود دارد و هرگونه بروز ناامنی و بکارگیری خشونت در سطوح مختلف زیان‌های جبران‌ناپذیری به این صنعت وارد می‌سازد پس میتوان گفت امنیت و گردشگری دو پارامتر مرتبط با یکدیگر هستند و اصولاً تا امنیت برقرار نباشد، سفری شکل نخواهد گرفت و سخن گفتن از گردشگری، بیهوده خواهد بود بنابراین در تدوین استراتژی و توسعه یک منطقه ابتدا باید به امنیت توجه کرد و میزان امنیت باعث رونق یا رکود صنعت گردشگری میشود و گردشگران بدنبال مقصدی هستند که امنیت کافی در تمامی ابعاد برخوردار باشد با این اوصاف امنیت شامل مواردی مانند جرائم، تروریسم، سرقت، حمله‌های فیزیکی و بهداشت عمومی است این مسائل می‌توانند تأثیر مستقیم بر تجربه گردشگری داشته باشند. (رضایی و مرادی رmqانی، ۱۴۰۱) با توجه به تعاریف فوق میتوان بیان کرد که امنیت از زمان پیدایش جوامع در هر اندازه‌ی وجود داشته است و در گذر زمان دچار تغییر و تحولات گوناگونی شده است از جمله برگرفته از (صائبی، ۱۳۹۸: ص ۳۸):

الف) قبل از ۱۹۴۵: در این دوران امنیت جنبه نظامی داشت و توصیه سیاستمداران و نظامیان در آن دوره این بود که دولت‌ها با داشتن توان نظامی برتر امنیت بیشتری به دست آورند، یعنی آمادگی نظامی هدف ایده‌آل امنیت به حساب می‌آمد.

ب) از ۱۹۴۵ تا ۱۹۹۰: مفهوم امنیت گسترده‌تر شد و محدود به مسائل نظامی نماند. معنی قدرت از شکل نظامی آن به اشکال، اقتصادی اجتماعی و فرهنگی تعمیم یافت.

ج) از ۱۹۹۰ به بعد: در این دوران جهان به‌مثابه یک دهکده است و مفهوم امنیت نه مانند دوره نخست، بعد نظامی، سرزمینی یک‌جانبه دارد و نه مانند دوره دوم ابعاد مختلف نظامی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی یک‌جانبه بلکه به دلیل

^۱ - World Tourism Organization

یک‌دست شدن جامعه جهانی همه مسائل به یکدیگر مرتبط و نزدیک می‌شود که یکی از این مسائل امنیت است. به عبارت دیگر در چنین جهانی امنیت یک کشور مساوی امنیت همه است و برعکس یعنی امنیت مفهوم، متقابل مساوی و یکسان برای همه دولت‌ها است.

به طوری که امروزه برای دستیابی به این امر مهم ارگان و سازمان‌های مختلفی در زمینه‌های مختلف شکل گرفته‌اند که با توجه به این گستردگی ارگان‌ها، مفهوم امنیت بسیار تا بسیار پیچیده می‌باشد و تعریف واحدی نمی‌توان برای آن بیان کرد؛ زیرا علاوه بر پیچیدگی یک پدیده ادراکی احساسی و ناملموس است؛ یعنی امنیت باید در ذهن فرد به وجود آید. (صائبی، ۱۳۹۸: ص ۳۳) (بیگزاده و سالار پور، ۱۳۹۷) (رهامی، ۱۳۹۲) و همچنین احساس امنیت از مهم‌ترین و اساسی‌ترین نیازهای بشر است به طوری که در اکثر نظریه‌ها به آن اشاره شده است یکی از این مدل‌ها، مدل هرم مازلو می‌باشد که بعد از برآورده شدن نیاز فیزیولوژیکی مهم‌ترین نیازها امنیت است حتی می‌توان گفت امنیت از نیازهای فیزیولوژیکی نیز بالاتر است؛ زیرا زمانی که با افراد جنگ‌زده مصاحبه می‌شود می‌توان دریافت که در وهله اول به دنبال جا و مکان امن برای خود هستند تا یافتن غذای مناسب (میهنی و همکاران، ۱۳۹۶: ص ۱) (اسکندری شهرکی و همکاران، ۱۴۰۰)

در صنعت گردشگری احساس امنیت از خود امنیت مهم‌تر است؛ زیرا در عدم امنیت فرد اطمینان کامل دارد که پدیده آن را تهدید می‌کند؛ اما در احساس ناامنی ترس و هراس از حمله و تهدید وجود دارد پس علاوه بر فشار جسمی بر فرد فشار روانی بیشتری نیز وارد می‌شود در بیان دیگر می‌توان گفت احساس امنیت میزان آرامش خاطر ذهنی روانی در مورد مسائل پیشرو است (رهامی، ۱۳۹۳) و از ابعاد گوناگون تشکیل شده است که شامل: امنیت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است که هر کدام به نحوی بر روی گردشگری و رونق آن تاثیر گذار هستند به طور مثال زمانی که در یک منطقه همچون سیستان و بلوچستان ایران امنیت نظامی که یکی از زیر مجموعه های امنیت سیاسی است وجود نداشته باشد امار ورود گردشگر به آن منطقه نیز بسیار پایین خواهد بود با این اوصاف میتوان گفت امنیت سیاسی باعث شکل‌گیری سایر تهدیدها یا تهدیدات مکمل را وارد منطقه خواهد گرفت (صادقی و صائب، ۱۳۹۹) امنیت اقتصادی گونه‌ی دیگری از امنیت های مرتبط با گردشگری است زیرا در صنعت گردشگری افراد بدنبال رفاه و ارتقا زندگی از طریق تامین خدمات و محصولات می‌باشند در صورت عدم وجود امنیت اقتصادی در منطقه نزاع، کشمکش، جنگ های داخلی و کوچک، فقر و... را به همراه خواهد داشت (میهنی و همکاران، ۱۳۹۶: ص ۳۸) بعد دیگر امنیت را امنیت اجتماعی ایجاد میکند که توجه به جایگاه امنیت در زندگی اجتماعی و جامعه در برنامه‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی فرهنگی دارد و در معنای دیگر میتوان گفت با مشارکت جامعه، سطح بهرمندی شهروندان از خدمات، پایبندی به آداب و رسوم، بهرمندی از هویت فرهنگی بومی منطقه در ارتباط است (سلیمی سبحان و همکاران، ۱۴۰۰) بطوری که اگر در منطقه ناهنجاری های اجتماعی، قتل، سرقت، گسترش مواد مخدر، گسیختگی‌های اخلاقی، منازعات قومی وجود داشته باشد باعث نارضایتی، ترک گردشگر و عدم وفاداری میشود (مهرنوش و همکاران، ۱۳۹۷)؛ تهدید و ناامنی که افراد در سالهای اخیر با پوست و خون خود احساس کردند را میتوان امنیت زیست محیطی دانست که بیماری کرونا بخشی از این تهدید را شکل میدهد (اولامید و همکاران، ۲۰۲۰) اما تهدیدات بی سروصدای دیگری نیز در سطح جهان وجود دارد همچون گرم شدن کره زمین، نازک شدن لایه ازن، باران‌های اسیدی، جنگل‌زدایی جهانی و ضایعات سمی، گازهای گلخانه‌ای، ته‌نشینی اسیدها، خوردگی

خاک، از بین رفتن جنگل‌ها، کاسته شدن از موجودات و زوال منابع زیرزمینی که اخیراً این مسئله به صورت جدی از طریق سازمان‌ها و NGOها حمایت می‌شود (اسکندری شهرکی و همکاران، ۱۴۰۰)؛ بنابراین در پایان دهه ۱۹۸۰ موضوع محیط زیست به عنوان یک پدیده امنیتی برجسته شد و این منابع بسیار تا بسیار در صنعت گردشگری مخصوص طبیعت گردی و زیرشاخه های آن مطرح است. (اسکندری شهرکی و همکاران، ۱۴۰۰).

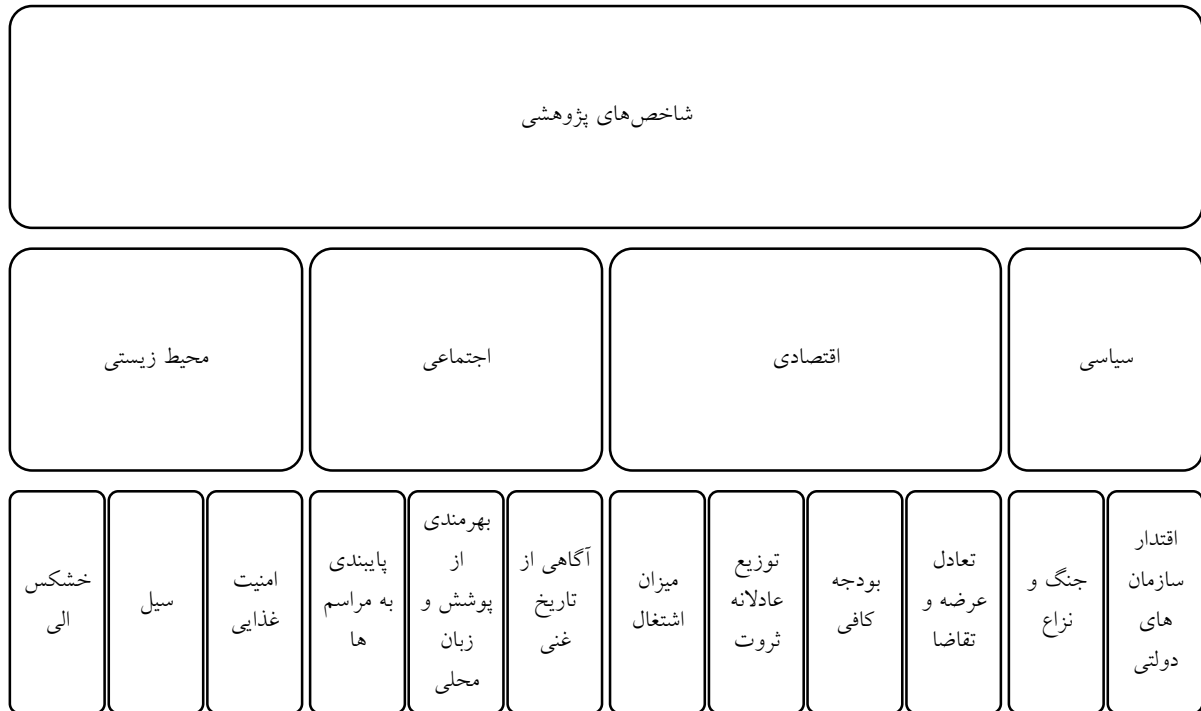
روش تحقیق

روش پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش، توصیفی، تحلیلی و پیمایشی است. اطلاعات پژوهش نیز از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی استخراج گردیده است. بدین منظور با مطالعه کتاب‌ها، مقالات، طرح‌های تحقیقاتی و مراجعه مستقیم به مراکز آماری و آمارنامه‌ها، اطلاعات جامعی برای تحقیق تهیه شده و سپس از طریق پرسشنامه، مصاحبه و مطالعات میدانی، پژوهش مزبور تکمیل شده است. سؤالات پرسشنامه با توجه به اهداف تحقیق و فاکتورهای کلیدی در زمینه تاثیر امنیت بر توسعه گردشگری سیستان و بلوچستان تنظیم شده به طوری که بتوان اطلاعات مورد نظر را از نمونه آماری مورد مطالعه گردآوری نمود. در نهایت از بین تعداد کثیری از مؤلفه‌ها و شاخص‌های مورد مطالعه، ۴ مؤلفه و ۱۲ شاخص مورد شناسایی و بررسی قرار گرفت.

جامعه آماری پژوهش حاضر را خبرگان علمی و اجرایی حوزه گردشگری تشکیل می‌دهند که تعداد آن‌ها ۱۵ نفر تعیین گردید. با توجه به تعداد محدود خبرگان ذی صلاح و در دسترس از یک طرف و ماهیت و اهداف پژوهش از طرف دیگر تلاش شد تمام شماری صورت گیرد. در این پژوهش از روش گلوله برفی استفاده می‌شود؛ زیرا شناسایی تمامی خبرگانی که بر موضوع دارای تسلط کافی باشند مقدور نمی‌باشد و لذا روش گلوله برفی کمک شایانی می‌نماید جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و پاسخ به سؤالات پژوهش از تکنیک‌های آماری و آزمون تی تک نمونه (رتبه بندی و میانگین) استفاده می‌شود و برای تجزیه و تحلیل‌های آماری از نرم افزار SPSS استفاده شد.

معرفی شاخص های تحقیق

باتوجه به ابعاد امنیتی از نظر قانون اساسی مؤلفه‌های اصلی که شامل ۴ مورد: شاخص‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی می باشند و در مجموع ۱۲ متغیر بیان شد باتوجه به شکل ۳ می توان مؤلفه و متغیرها را مشاهده کرد.

شکل ۳. شاخص های مورد استفاده در پژوهش

ماخذ: (میهنی و همکاران، ۱۳۹۶) (صائبی، ۱۳۹۸) (احمدی کروی، ۱۳۹۳) (گل کهرآزه و میربلوچ زهی، ۱۳۹۲) (صداقت، ۱۳۹۷) (بیگ زاده و سالارپور، ۱۳۹۷) (مهسا، ۱۴۰۰) (صادقی و صائب، ۱۳۹۹) (اسکندری شهرکی و همکاران، ۱۴۰۰) (Oruma et al., 2023)

۱. شاخص های امنیت سیاسی: امنیت سیاسی همانند امنیت اجتماعی از شاخص های فراوانی تشکیل شده است که جامع ترین و کامل ترین بخش در یک کشور را سیاست آن تشکیل می دهد و همچنین باعث اتصال و هماهنگی بین اجزا می شود؛ زیرا یک چهارچوب کلی و اساسی است در نتیجه در این بخش به اختصار به بررسی دو نمونه از آن می پردازیم؛
- ب. اقتدار سازمان های دولتی: به معنای حق اعمال حاکمیت قانون بر شهروندان است که در واقع این اقتدار به کارمندان دولت اجازه می دهد تا در صورت نیاز از اجبار برای اجرای قوانین استفاده کنند پس با این توضیح می توان گفت که سیستم و بلوچستان به دلیل طوایفی و قومیتی بودن و پیروی از روحانیون و ریش سفیدان خود اهمیتی به ارگان های دولتی و قوانین آنان نمی دهند و برای رفع مشکلات خود به جای استفاده از دادگاه و سازمان های دولتی از ریش سفیدان و بزرگان منطقه بهرمند می شوند.
۲. امنیت اقتصادی: امنیت اقتصادی، وضعیت باثباتی از شرایط و ساختار فعلی و افق معلوم و روشنی از آینده است که در آن فرد، جامعه، سازمان و دولت احساس رهایی از خطر کرده و به طور بهینه می توانند به تولید، توزیع و مصرف ثروت بپردازند در این رابطه به بررسی شاخص رشد اقتصادی، توزیع عادلانه و تعادل بین عرضه و تقاضا می پردازیم به طور کلی می توان گفت مردم سیستان و بلوچستان از نظر اقتصادی با بحران های همچون: مردم این خطه زیر خط فقر قرار دارند، اشباع کودکان کار، نرخ بالای بیکاری که این بحران ها باعث ایجاد بحران های دیگری می شود همچون: درآمد حاصله از طریق قاچاق مواد کالا و انسان و همچنین دزدی، وابستگی به مواد مخدر و اعتیاد از سنین پایین،

عدم وجود درآمد و وابستگی به یارانه، ازدیاد قتل و کشتار و در نتیجه کثرت ایتم، زاغه‌نشینی و کارتون خوابی، افزایش تكدی‌گری و کاهش سطح سلامت افراد و بحران سلامت و بهداشت که تمامی این بحران‌ها با وجود مشکلات اقتصادی عدیده تشدید خواهند شد.

۳. شاخص‌های امنیت اجتماعی: امنیت اجتماعی از شاخص‌های فراوانی تشکیل شده است که طبق نظر ویور هویت یک جامعه را تشکیل می‌دهند.

الف. حفظ زبان و ادبیات و نحوه پوشش:

زبان علاوه بر عنصر اجتماعی ابزاری که باعث شکل‌گیری و بازتاب هویت یک منطقه، انتقال آن به نسل‌های آتی، وسیله اندیشیدن و جهان‌بینی است که خوشبختانه برخلاف استان‌های دیگر استان سیستان و بلوچستان به زبان، لهجه و گویش خود پایبند هستند.

ب. لباس و نحوه پوشش:

بارزترین عنصر هویتی که سریع‌الانتقال و همچنین افکار، اندیشه و باورهای وی را به نمایش می‌گذارد که علاوه بر نقش مصرفی، نمادینی نیز است به همین دلیل کشورهای سردمدار قدرت با تولید مد دست به تغییر هویتی در جامعه می‌زنند یا در بیان دیگر پوشش بیان تعلق به جامعه و قومیتی یا گروهی خاص را نشان می‌دهد در این رابطه استان سیستان و بلوچستان در تمامی امور زن، مرد و کودک از لباس محلی خود استفاده می‌کنند و حتی با سفر به منطقه‌ی دیگر همچنان به پوشش سنتی خود پایبند هستند.

پ. تاریخ و گذشته:

دلبستگی و تعلق خاطر به رویداد تاریخی، حوادث مثبت و منفی در منطقه بعد دیگری از هویت اجتماعی شکل می‌گیرد این بعد از هویت در یک جامعه باعث همبستگی و ارتباط نسل‌های مختلف است پس در هر جامعه‌ی باید تاریخ، وقایع و حوادث اتفاق افتاده است بیان و به تمامی جوامع تدریس شود و همچنین آگاهی نسبت به شخصیت‌های تاریخی برای تمامی نسل‌ها انجام شود تا تحت‌تأثیر بعدهای هویتی جوامع دیگر نشوند و نسبت به جامعه‌ی خود حس عزت، اعتماد به نفس و غرور ملی داشته باشند استان سیستان و بلوچستان از مناطق کلیدی تاریخ بوده است و خوشبختانه برخلاف ابعاد امنیتی دیگر مردم این منطقه تاریخ و فرهنگ غنی خود را به صورت شفاهی و مکتوب به نسل آتی منتقل می‌کنند به طوری که: اساطیر اوستایی ایران، محل گسترش دین زرتشت، گرشاسب پهلوان و زادگاه زال و رستم منسوب به این منطقه است، در منابع مکتوب ساسانی بارها نام این منطقه ذکر شده است، در جریان حمله‌ی اعراب مردم این منطقه دلاوران در برابر آنان ایستادگی کردند، حکومت صفاریان در این منطقه شکل گرفت، اقوام بلوچ و سیستانی از کهن‌ترین و ریشه‌دارترین اقوام این سرزمین هستند و موارد دیگر که در این مقال نمی‌گنجد، وجود مشاهیر و شعرای سرشناس و غیره را شامل می‌شوند.

ت. آیین‌ها و مناسک:

فعالیت‌ها و روزمرگی انسان‌ها بخشی از هویت اجتماعی را تشکیل می‌دهد که بخشی از روزمرگی آیین‌ها هستند که به صورت تدریجی در باور و اعتقادات مردم یک منطقه از گذشته رخنه کرده است که عاملی است برای همبستگی و وحدت جامعه به طوری که برای آیین‌بردن هویت یک منطقه می‌توان باورها و مناسک جمعی آنان را کم‌ارزش شمرد

و از این طریق باعث جدایی بین افراد یک جامعه شد. در سیستان و بلوچستان مراسم‌ها و آیین‌های باستانی و ریشه‌دار همچون: جشن سیزده‌بدر، رمضونیکه، حشر کردن، جشن گندم، بحث و بیت و... هنوز هم اجرا می‌شود.

۴. امنیت زیست‌محیطی: امنیتی است که علاوه بر استفاده از محیط‌زیست و بهرمندی از آن برای برطرف کردن نیاز خود به حفاظت از آن نیز برمیاید در این زمینه می‌توان به خشکسالی، سیل، طوفان شن، رهاسازی ضایعات سمی اشاره کرد، به‌طوری که کاهش بارندگی‌ها، خشک‌شدن دریاچه هامون و عدم ورود آب به دریاچه هیرمند شدت بادهای ۱۲۰ روزه را افزایش داده به تبع آن میزان گردوغبار و آلودگی هوا در منطقه سیستان و مناطق اطراف شدت یافته و در کنار ظرفیت‌هایی که دارد در جهان به‌عنوان آلوده‌ترین شهر، خشک‌ترین، بی‌آب‌ترین، کم‌بارش‌ترین و گرم‌ترین به ثبت رسانده است و باعث بروز مشکلات تنفسی و ریوی در مردم سیستان گشته است.

منطقه مورد مطالعه

سیستان و بلوچستان مساحتی ۱۸۱,۷۸۵ دارد که ۱۱,۳ درصد مساحت ایران را تشکیل می‌دهد که با افغانستان و پاکستان ۱۱۰۰ کیلومتر مرز خاکی و با دریای عمان ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی دارد (باتوجه به شکل شماره ۲) و همچنین جمعیتی بالغ بر ۳ میلیون نفر جز کم‌تراکم‌ترین استان‌های ایران است؛ اما از نظر مذهب پرجمعیت‌ترین استان سنی‌نشین محسوب می‌شود. (احمدی کروی، ۱۳۹۴)

استان سیستان و بلوچستان منطقه بکر با دیدنی‌ترین جاذبه‌ها از نظر تاریخی و طبیعی در بخش جنوب شرقی ایران محسوب می‌شود؛ اما باین حال با عدم امنیت و محدودیت‌های مواجهه است به‌طوری که این استان از شرق با پاکستان، شمال شرق با کشور افغانستان، شمال با استان خراسان جنوبی، غرب با استان‌های کرمان و هرمزگان و از جنوب با دریای عمان همسایه است (صداقت، ۱۳۹۷). این استان با مختصات جغرافیایی ۲۵ درجه و ۳ دقیقه تا ۳۱ درجه و ۲۷ دقیقه عرض شمالی از خط استوا و ۵۸ درجه و ۵۰ دقیقه تا ۶۳ درجه و ۲۱ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ؛ از ۷ شهرستان، ۲۹ بخش، ۱۶ شهر، ۹۲ دهستان و ۶۰۴۸ آبادی برخوردار است؛ (فرزانه، ۱۴۰۰) شهرستان‌های این استان شامل زاهدان، زابل، چابهار، ایرانشهر، خاش، سراوان و نیک‌شهر با مرکزیت زاهدان که به سه منطقه تقسیم می‌شود.

شکل ۲. موقعیت جغرافیایی سیستان و بلوچستان
 مأخذ: وبگاه ایران تورینگ^۱

یافته‌های پژوهش

با استفاده از نرم‌افزار spss آزمون تی تک نمونه و میانگین شاخص‌های فوق به صورت جدول شماره ۳ به دست آمد تا میزان تأثیرگذاری بحران موجود در منطقه مورد مطالعه مشخص گردد با مبنای میانگین عدد ۳ که از طیف لیکرد ۵ طیفی به دست آمده است؛ در نتیجه آزمون تی تک نمونه یافتیم در بررسی امنیت منطقه سیستان و بلوچستان شاخص جنگ، اشتغال، توزیع عادلانه ثروت، تعادل عرضه و تقاضا، آگاهی از تاریخ، پابندی به مراسم‌ها، بلای طبیعی سیل در سطح کمتر از ۰,۰۵ معنادار شده‌اند به جز شاخص‌های اقتدار سازمان‌های دولتی، بودجه کافی، خشکسالی، بهرمندی از پوشش و زبان محلی، امنیت غذایی که نامعنا شده‌اند و در جهات معناداری از میانگین بهربرده که نشان داد بیشترین خطر و ناامنی به دلیل ایجاد جنگ و نزاع بین اقوام با میانگین ۴,۶ و کمترین خطر و ناامنی در منطقه عدم تعادل بین عرضه و تقاضا با میانگین ۱,۶ است.

جدول ۳. تجزیه تحلیل شاخص‌های پژوهش

ردیف	سؤالات مرتبط با شاخص‌ها	میانگین	آزمون T تک نمونه	سطح معناداری	بررسی سطح معناداری
۱	به نظر شما جنگ و درگیری در منطقه بر روی گردشگری تا چه میزان تأثیر دارد؟	۴,۶	۱۲,۲۲	۰	معنادار
۲	چه میزان سازمان‌های دولتی در منطقه سیستان اقتدار و حاکمیت دارند؟	۳	۰	۱	
۳	اشتغال مردم در منطقه سیستان و بلوچستان در چه وضعیتی قرار دارد؟	۲,۲	۲,۴	۰,۰۲	معنادار

^۱ <https://irantouring.com/SC.php?type=static&id=93> .

۴	به نظر شما ثروت تا چه اندازه بین مردم منطقه به صورت عادلانه توزیع شده است؟	۱,۸	۴,۹_	۰	معتادار
۵	آیا بین نیاز (تقاضای) مردم باعرضه (برطرف کردن نیاز) چه مقدار تعادل برقرار است؟	۱,۶	۸,۵_	۰	معتادار
۶	چه مقدار منطقه از بودجه کافی برای تأمین امکانات درمانی برخوردار است؟	۲,۳	۱,۸_	۰,۰۸	
۷	آیا دانستن وقایع تاریخی یک منطقه موجب وحدت و همبستگی می شود؟	۳,۸	۲,۳	۰,۰۳	معتادار
۸	تا چه حد مردم منطقه به مراسم ها و آیین خود پایبند هستند؟	۴	۳,۸	۰	معتادار
۹	بهرمندی از زبان و پوشش محلی موجب جذب گردشگر می شود؟	۳,۶	۱,۵	۰,۱۳	
۱۰	به نظر شما بلای طبیعی همچون سیل می تواند آسیب هنگفتی به گردشگری بزند؟	۴,۲	۴,۹	۰	معتادار
۱۱	چه مقدار خشکسالی از نظر گردشگران یک نوع ناامنی محسوب می شود؟	۳	۰	۰,۸۵	
۱۲	آیا ناامنی های محیط زیستی موجب ناامنی غذایی نیز می شوند؟	۳	۰,۱	۱	

راهبرد

راهبردهای بسیاری برای توسعه و ارتقا این منطقه وجود دارد همچون: دسترسی یکسان به آموزش و امکانات درمانی بهداشتی، فرهنگ سازی در کشور برای پذیر این قشر از جامعه و نردن انگ تروریست و قاچاقچی به مردم این استان، شناخت منطقه های پر مخاطره و اطلاع رسانی به گردشگران، ارتقا سطح سواد و آگاهی مردم نسبت به تمامی مسائل مخصوص گردشگری، استفاده از نیروی انسانی بومی، کنترل و نظارت مداوم انواع امنیت در منطقه، ایجاد مراکز تفریحی آموزشی برای تخلیه انرژی و فعالیت در زمینه گردشگری تلخ می توان سطح امنیت را بهبود بخشید. باتوجه به شاخص های بیان شده به دنبال ارائه راهکار برای همان شاخص ها می توان به سه جدول زیر مراجعه کرد که تمامی شاخص ها را قبل و حین و بعد از بحران مورد بررسی قرار می دهد:

جدول ۴. ارائه راهبرد قبل از ایجاد بحران

ردیف	مؤلفه	شاخص	راهبرد
			قبل بحران
۱	سیاسی	اقتدار کم سازمان های دولتی	مشارکت عموم در تصمیمات، تعامل دولت و مجلس
۲		ازدیاد جنگ و نزاع	آماده سازی منابع، آموزش به مردم و برنامه ریزی، ایجاد قوانین استوار در حیطه ی روابط بین مرزی
۳	اقتصادی	عدم اشتغال	توسعه مهارت ها، پیش بینی روند بازار
۴		توزیع ناعادلانه ثروت	توزیع مستقیم، مشارکت بخش خصوصی در برنامه های اقتصادی
۵		عدم تعادل عرضه و تقاضا	شناسایی عرضه و تقاضا، تحقیق بازار
۶		عدم بودجه کافی	مدیریت موجودی، اولویت بندی تقاضا
۷	اجتماعی	پایبندی به آیین و مراسم ها	اجرا و تقویت مراسم ها، ترویج فرهنگ محلی،
۸		بهرمندی از پوشش و زبان محلی	توسعه فعالیت های اجتماعی، بهرمندی از منابع فرهنگی در آموزش افراد

۹	آگاهی از تاریخ غنی	
۱۰	خشکسالی	محیط
۱۱	سیل	زیستی
۱۲	عدم امنیت غذایی	

جدول ۵. ارائه راهبرد حین بحران

ردیف	مؤلفه	شاخص	راهبرد
			حین بحران
۱	سیاسی	اقتدار کم سازمان‌های دولتی	بررسی چرای این اتفاق، تنظیم برنامه تشویقی
۲		ازدیاد جنگ و نزاع	حفظ خونسردی و تلاش برای صلح، کمک به مصدومان
۳	اقتصادی	عدم اشتغال	کارآفرینی، مشورت با مشاوران شغلی، ایجاد رابطه تجاری با کشورهای مرزی
۴		توزیع ناعادلانه ثروت	شناسایی قشر ضعیف جامعه، تنظیم سیاست مالیاتی
۵		عدم تعادل عرضه و تقاضا	تبلیغ و ترویج، تولید محصول
۶		عدم بودجه کافی	بهرمندی از منابع موجود، یاری‌جستن از مناطق ثروتمند
۷	اجتماعی	پایبندی به آیین و مراسم‌ها	گفتگو و تعامل با افراد، استفاده از رسانه‌های ضدفرهنگ برای تأثیرگذاری
۸		بهره‌مندی از پوشش و زبان محلی	مثبت، برگزاری برنامه‌های مشاوره‌ای، پررنگ کردن ویژگی مثبت مردم
۹		آگاهی از تاریخ غنی	بلوچستان همچون مهمان‌نوازی، خونگرایی، دارای وحدت و همبستگی
۱۰	محیط	خشکسالی	کاهش صنایع پر مصرف، استفاده از دستگاه بازچرخانی پساب
۱۱	زیستی	سیل	شناسایی میزان خسارت، قرارگیری در منطقه مرتفع و امن
۱۲		عدم امنیت غذایی	شناسایی مواد غذایی جایگزین، انجام آزمایش‌های متعدد

جدول ۶. ارائه راهبرد بعد از ایجاد بحران

ردیف	مؤلفه	شاخص	راهبرد
			بعد بحران
۱	سیاسی	اقتدار کم سازمان‌های دولتی	داشتن توافق‌نامه بین‌المللی، مشورت با ریش‌سفیدان
۲		ازدیاد جنگ و نزاع	بررسی میزان آسیب، بازسازی و احیای مردم و امکانات
۳	اقتصادی	عدم اشتغال	داشتن برنامه منظم برای پیش‌بینی بازار، بهره‌مندی از مدیران خبره کسب‌وکار
۴		توزیع ناعادلانه ثروت	توسعه زیرساخت‌ها، تجدیدنظر در قوانین کسب‌وکار
۵		عدم تعادل عرضه و تقاضا	حمایت از افراد و تولیدکنندگان، تولید متناسب با نیاز
۶		عدم بودجه کافی	تشویق و کشف خلاقیت، سعی در پرداخت کمک‌های مالی
۷	اجتماعی	پایبندی به آیین و مراسم‌ها	توجه به نیاز تمامی نسل‌ها، برنامه‌های تشویقی برای حفظ و ارتقا عزت‌نفس
۸		بهره‌مندی از پوشش و زبان محلی	و حس تعلق، بهره‌مندی از نمادهای اصیل و کهن به شکل امروزی
۹		آگاهی از تاریخ غنی	
۱۰	محیط	خشکسالی	ارتقا فناوری مدیریت منابع آب، کشت گیاهان مقاوم به خشکی
۱۱	زیستی	سیل	مقابله شدید با ساخت‌وسازها در بستر رودخانه، بازسازی و احیا
۱۲		عدم امنیت غذایی	اگر وفارستری ^۱ کردن، بهره‌مندی از کشاورزی ارگانیک

^۱ نوعی کاربری زمین که به‌صورت تلفیق درخت گونه زراعی و دامی در اشکال مختلف و در مقیاس بزرگ کشت می‌شود.

نتیجه گیری

باتوجه به نتایج حاصله از پژوهش حاضر می توان یافت باید توجه بیشتری نسبت به امنیت به عنوان پارامتر مهم در توسعه و رونق گردشگری در استان سیستان و بلوچستان است که در نتیجه افزایش و ارتقا امنیت موجب افزایش رضایتمندی گردشگران و همچنین مردم محلی می شود؛ بنابراین رضایتمندی و امنیت باهم رابطه مستقیم دارند و علاوه بر این همان طور که در جامعه بخش های مختلفی با یکدیگر در ارتباط هستند ابعاد امنیتی نیز به هم وابسته و برهم تاثیر می گذارند و باعث پایداری یا ناپایداری می شوند پس برای سنجش امنیت یک منطقه باید تمامی ابعاد را در نظر گرفت؛ افراد جوامع مختلف از حیث دسترسی به امکانات مادی و معنوی، موقعیت های خاص طبیعی و جغرافیای، تخصص های فردی، ساخت ابزار و امکانات برای تأمین نیازهای خود متفاوت هستند و به همین دلیل برای به دست آوردن این امکانات و بهره مندی از مواهب طبیعی و رسیدن به رفاه و توسعه دچار کشمکش می شوند و پیروزی در این کشش ها و تضادها نیاز به اتحاد و انسجام و همدلی و نهایتاً اتحاد بین اقوام بوده است و موجب شکل گیری دولت ها و حکومت های محلی و در نهایت منجر به شکل گیری دولت ها و حکومت های بزرگ گردید که مهم ترین وظیفه هر دولت و حکومت فراهم آوردن آسایش و رفاه نسبی در جامعه و امنیت پایدار است؛ اما متأسفانه در بررسی های صورت گرفته در این منطقه یافتیم که مردم برخی از شب ها را گرسنه سپری می کنند و همچنین با مشکلاتی همچون عدم وجود لوله کشی آب، نبود برق، کمبود نیروی انسانی، کمبود تسهیلات و امکانات پزشکی بهداشتی، کمبود سرویس بهداشتی و حمام، کمبود تسهیلات آموزشی، نبود شهرسازی و مبلمان شهری و... که جز ابتدایی ترین امکانات و نیازهای بشر است سروکار دارند به طوری که برخی از این موارد بیان شده به شکل گسترده شیوع پیدا کرده و باعث می شود تا مردم این منطقه به عنوان تروریست و قاچاقچی شناخته و از طرف جامعه ایران و جهان تردد شوند و هر فرد با دیدن پوشش، لهجه، گویش و.. دچار احساس ترس و دلهره شود و در جایگاه متناسب با تاریخ و فرهنگ غنی خود قرار ندارند با این حال که این منطقه به دلیل طوایفی بودن؛ هر فرد تعلق خاطر دارد و از روابط نزدیک و دوستانه برخوردار هستند و تاریخ بسیار غنی و کهنی را نیز دارا هستند.

که تمامی شاخص های فوق (عدم اشتغال، ازدیاد نزاع و جنگ، اقتدار کم سازمان های دولتی، عدم توزیع عادلانه ثروت، عدم تعادل عرضه و تقاضا، عدم بودجه کافی، آشنایی با وقایع تاریخی، پابندی به آیین، بهرمندی از زبان و پوشش محلی، وجود بلایای طبیعی همچون سیل و خشکسالی، بحران امنیت غذایی) امنیت استان را شکننده، احساس ناامنی را در شهروندان ازدیاد بخشید به طوری که مردم از نظر امنیت اقتصادی، اجتماعی، جانی و اخلاقی شدیداً دچار مشکل و بحران هستند و تصور استان های دیگر را نسبت به سیستان و بلوچستان با تمام قابلیت ها و پتانسیل های گردشگری خدشه دار کرد به طوری که باگذشت سال های متمادی این تصور و احساس ترس در دل گردشگران داخلی و خارجی وجود دارد در رابطه با این موضوع باید گفت گردشگران خارجی ایران را کشوری شبیه به تصور گردشگران داخلی نسبت به استان سیستان و بلوچستان دارند با این حال گردشگری را می توان ابزار مناسبی برای توسعه اجتماعی، اقتصادی، محیط زیستی و سیاسی دانست به طوری که اگر در منطقه صنعت گردشگری رشد کند و موتور محرک شود خود به خود آن منطقه به سمت توسعه و پایداری گام برمی دارد زیرا مردم جامعه به اهمیت محل زندگی و خود پی می برند با این اوصاف سیستان و بلوچستان با داشتن قابلیت ها و توانایی بالا در منابع طبیعی تاریخی می تواند این

صنعت را به عنوان نیروی محرک اقتصادی اجتماعی زیست محیطی و سیاسی خود انتخاب کند؛ اما متأسفانه با داشتن تصویر ذهنی نامطلوب در اثر اتفاقات ناخوشایند از این مقصد گام بسیار سخت برای ایجاد امنیت در منطقه و جذب گردشگر است؛ زیرا افراد از بدو تولد به دنبال امنیت بوده اند با این اوصاف زمانی که امنیت برای افراد به این میزان قابل اهمیت است پس امنیت برای گردشگران در چه جایگاه والایی قرار دارد!

پیشنهادهای

این پژوهش برای ارتقا موضوع بررسی شده، بررسی ریشه‌ی و اساسی جنبه‌های مختلف و نظم و امنیت در استان سیستان و بلوچستان در حیطه گردشگری باتوجه به مناطق بکرتر و مطالعه موردی دقیق تر می‌توانند در زمینه‌ی بحران‌های طبیعی و انسانی کنکاش کنند تا به مدیریت سیستمی و بهرمندی از روش‌های جدید و نو، شناسایی دقیق و تهیه‌ی نقشه از مناطق بحران‌زا رسند.

مدیریت بحران برای منطقه سیستان و بلوچستان در وهله‌ی اول باید عوامل بحران‌زا را شناسایی کرد که در این پژوهش به برخی از شاخص‌ترین بحران‌ها اشاره شد و در نهایت با شناخت بحران‌ها به دنبال پیشگیری از بحران یا اثرات ناشی از آن بود باتوجه به چرخه مدیریت بحران باید گفت که قبل از سفر به تمامی گردشگران عازم سیستان و بلوچستان باید هشدار لازم را درمورد مناطق پر مخاطره، داشتن پوشش و رفتار یکسان با مردم محلی، نبود بهداشت و همراه داشتن دارو و امکانات پزشکی در حد نیاز خود و... داد این موارد ذکر شده باتوجه به مشاهدات میدانی و مصاحبه حاصل گشته است و در نهایت مخاطراتی پیش‌بینی شده و راهکارهای برای ازیمن بردن آن ارائه کرد و اگر متأسفانه بحرانی حاصل گردید من جمله: بیماری، حمله تروریستی یا قبیله‌ی و... ابتدا آرامش خود و اطرافیان را حفظ کرده و دامنه‌ی بحران را سنجیده و با افراد خبره تماس بگیرید این را باید در نظر گرفت که تمامی افراد باید دوره‌ی کمک‌های اولیه را گذرانده باشند و پس از اتمام بحران به دنبال تقویت روحیه‌ی افراد و عدم شایعه‌پراکنی‌ها و مقابله با آنها و بهبود وضعیت موجود شد.

منابع:

- احمدی کرویق، حسن. (۱۳۹۳). جغرافیای طبیعی تاریخی سیستان و بلوچستان. نشر مازیار. چاپ اول.
- اسکندری شهرکی، زهرا. محمدی یگانه، بهروز. چراغی، مهدی. عینالی، جمشید. (۱۴۰۰). بررسی میزان تاثیر گردشگری پایدار بر امنیت غذایی خانوارهای روستایی مطالعه موردی روستای هدف گردشگری شهرستان اردل. مجله امایش جغرافیایی فضا. دوره ۱۲. شماره ۱.
- بیگ زاده، روح الله. سالارپور، مهدی. (۱۳۹۷). همگرایی و واگرایی مذهبی در سیستان و بلوچستان و تاثیر آن بر امنیت ملی. نشر سخنوران. چاپ اول.
- داغستانی، سعید. حسنپور، محمود. (۱۳۹۸). برنامه ریزی گردشگری رویکرد یکپارچه و پایدار به برنامه ریزی و توسعه گردشگری. نشر مهکامه.

- رضایی، محمدرضا. مرادی رمقانی، رضا. (۱۴۰۱). سنجش تاثیر عملکرد مولفه های امنیت مقصدهای گردشگری بر رضایتمندی گردشگران خارجی در راستای توسعه پایدار صنعت گردشگری کلان شهر شیراز. جغرافیا و پایداری محیط.
- رهامی، روح الله. (۱۳۹۲). امنیت انسانی و دولت رهایی از ترس و رهایی از نیاز در دولت اجتماعی توسعه گرا. نشر میزان.
- سلیمی سبحان، محمدرضا. یاپنگ غروای، محمد. محمدبیگی سلخوری، مریم. بالی چلندر، مصطفی. (۱۴۰۰). تاثیر اعتماد اجتماعی و امنیت فضاهای شهری در توسعه گردشگری (مورد مطالعه: شهر گرگان). فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی. سال دوم. شماره ۱.
- صادقی، حجت الله. صائب، سید محمد. (۱۳۹۹). تحلیل بوم شناختی نظم و امنیت در گردشگری روستایی استان اصفهان. نشریه علمی کاوشهای جغرافیایی مناطق بیابانی. سال نهم. شماره ۲.
- صائبی، حسن. (۱۳۹۸). امنیت اجتماعی شده (نظریه ها، رویکردها و الگوی راهبردی). ناشر دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی. چاپ اول.
- صداقت، س. (۱۳۹۷). ایران شناسی (جاذبه های سیستان و بلوچستان). نشر ۳۶۰.
- طاهری، حسین. مردای، غلامرضا. اقا ئی، اصغر. (۱۴۰۰). نقش احساس امنیت در تجدید صنعت گردشگری ورزشی رویکرد فرهنگ بنیاد. مطالعات فرهنگی پلیس. سال هشتم. شماره ۴.
- طهماسب پور، زهرا. فرهنگی، علی اکبر. نعامی، عبدالله. اسایش، فرزاد. (۱۴۰۰). بررسی چگونگی تاثیر بازاریابی دیجیتال بر توسعه صنعت گردشگری (مورد مطالعه: هتل های جزیره کیش). سال هفتم. نشریه علمی تخصصی شباک.
- فاطمی نسب، علی. منتظری، مهدی. (۱۳۹۹). شناسایی تهدیدات امنیتی کویر استان اصفهان در حوزه گردشگری. مجله سیاست دفاعی. سال بیست و نهم. شماره ۱۱۳.
- فرزانه، مهسا. (۱۴۰۰). سیستان و بلوچستان جغرافیای تمدن. نشر نگاران سبز. چاپ اول.
- فرزین، محمد رضا. (۱۳۸۳). اقتصاد گردشگری. ناشر: موسسه ی مطالعات و پژوهش های بازرگانی.
- گل کهزاره، محمد. میربلوچ زهی، بهرام. (۱۳۹۲). جاذبه های توریستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان به اضمام معرفی صنایع دستی. محصولات باغی و کشاورزی مناطق حفاظت شده طبیعی. گونه های گیاهی و جانوری و گیاهان دارویی. نشر پرنیان اندیش.

- لوفان، امیرمسعود. گندمکار، امیر. (۱۳۹۸). تحول دیجیتال و بررسی تغییر زیرساخت ها و نگرش ها بر مبنای فروش آنلاین در گردشگری (مورد مطالعه: هتل ها و اژانس های مسافرتی شهر اصفهان). فصلنامه فضای گردشگری. سال ۸. شماره ۳۱.
- مهرنوش، مینا. زندگی نسب، مصطفی. بهرامی، مجتبی. (۱۳۹۷). مدل سازی روابط سرمایه اجتماعی امنیت و توسعه ی گردشگری خارجی. مدیریت سرمایه اجتماعی. دوره ۶. شماره ۴.
- میهنی، محمد. ستوان، صادق. دهدار، مجتبی. (۱۳۹۶). جامعه شناسی امنیت. نشر اذرفر. چاپ اول.

<https://irantouring.com/SC.php?type=static&id=93>

Hughes-Lartey, K., Li, M., Botchey, F. E., & Qin, Z. (2021). Human factor, a critical weak point in the information security of an organization's Internet of things. *Heliyon*, 7. (۳)

Mengting Chen_ Liang Zheng_ Dike Zhang_ Jiangfeng_ (2022)_ Spatio-Temporal Evolution and Obstacle Factors Analysis of Tourism Ecological Security in Huanggang Dabieshan UNESCO Global Geopark

Onyeaka, H., Anumudu, C. K., Al-Sharif, Z. T., Egele-Godswill, E., & Mbaegbu, P. (2021). COVID-19 pandemic: A review of the global lockdown and its far-reaching effects. *Science progress*, 104(2), 00368504211019854 .

Oruma, S. O., Ayele, Y. Z., Sechi, F., & Rødsethol, H. (2۰۲۳). Security aspects of social robots in public spaces: a systematic mapping study. *Sensors*, 23(19), 8056 .

Trivellone, V., Hoberg, E. P., Boeger, W. A., & Brooks, D. R. (2022). Food security and emerging infectious disease: risk assessment and risk management. *Royal Society open science*, 9(2), 211687

Xiang Nan_Kayo kanato_ (2021)_ Role of information security-based tourism management system in the intelligent recommendation of tourism resources